

RAAP-NOTITIE 2891

Plangebied Burloseweg

Gemeente Winterswijk

**Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en
inventariserend veldonderzoek**

Colofon

Opdrachtgever: NIBAG Milieu Advies

Titel: Plangebied Burloseweg, gemeente Winterswijk; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek

Status: eindversie

Datum: september 2008

Auteur: *drs. D. Kastelein*

Projectcode: WIBU

Bestandsnaam: N02891-WIBU.doc

Projectleider: drs. D. Kastelein

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer/CIS-code: 30664

Autorisatie: drs. S.W. Jager

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

telefoon: 0294-491 500

Leeuwenveldseweg 5b

telefax: 0294-491 519

1382 LV Weesp

E-mail: raap@raap.nl

Postbus 5069

1380 GB Weesp

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2008

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van NIBAG Milieu Advies heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau op 26 augustus 2008 een bureau- en inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in verband met nieuwbouw in de buurtschap Brinkheurne in de gemeente Winterswijk. Doel van dit onderzoek was allereerst het middels bureauonderzoek verwerven van informatie over bekende en te verwachten archeologische waarden teneinde een gespecificeerde verwachting op te stellen. Het doel van het veldonderzoek was vervolgens die verwachting te toetsen en, voor zover mogelijk, een eerste indruk te geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging van eventueel aangetroffen archeologische vindplaatsen.

Tijdens het veldonderzoek zijn in het plangebied geen archeologische resten aangetroffen. Ook al om andere redenen mag worden verwacht dat zich als gevolg van de geplande werkzaamheden geen verstoring van archeologische waarden zal voordoen. Derhalve worden geen aanbevelingen voor vervolgonderzoek gedaan. Geadviseerd wordt het plangebied vrij te geven.

Indien bij de uitvoering van de werkzaamheden toch onverwacht archeologische resten worden aangetroffen, dan is conform artikel 53 van de Wet op de archeologische monumentenzorg 1988 aanmelding van de desbetreffende vondsten bij het bevoegd gezag (i.c. de gemeente Winterswijk) verplicht.

Periode	Datering			
Nieuwe tijd	1500	-	heden	
Late Middeleeuwen	1050	-	1500	na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450	-	1050	na Chr.
Romeinse tijd	12 voor	-	450	na Chr.
IJzertijd	800	-	12	voor Chr.
Bronstijd	2000	-	800	voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300	-	2000	voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800	-	4900	voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000	-	8800	voor Chr.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

1 Inleiding

1.1 Kader en doelstelling

In opdracht van NIBAG Milieu Advies heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau op 26 augustus 2008 een bureau- en inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in verband met nieuwbouw in de buurtschap Brinkheurne in de gemeente Winterswijk. Het onderzoek diende te worden uitgevoerd omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Doel van het bureauonderzoek was het verwerven van informatie over bekende en verwachte archeologische waarden teneinde een gespecificeerde verwachting op te stellen. Doel van het veldonderzoek was het toetsen van die archeologische verwachting en, indien mogelijk, een eerste indruk geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging van eventueel aangetroffen archeologische resten.

1.2 Plangebied

Het plangebied (ca. 1,5 ha) ligt ten zuiden van de Burloseweg (figuur 1). Het gebied staat afgebeeld op kaartblad 41E van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000); de centrumcoördinaat is 248.877/441.191. Ten tijde van het onderzoek lag het plangebied braak.

1.3 Onderzoeksopzet en richtlijnen

Het onderzoek bestond uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek. Het veldonderzoek is beperkt gebleven tot een karterend booronderzoek. Het bureau- en inventariserend veldonderzoek is uitgevoerd volgens de normen die gelden in de archeologische beroepsgroep c.q. de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie versie 3.1 (KNA). RAAP Archeologisch Adviesbureau en de door RAAP toegepaste procedures zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK), welke wordt beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; <http://www.sikb.nl>). RAAP beschikt over een eigen opgravingsvergunning, verleend door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden wordt verwezen naar tabel 1.

2 Bureauonderzoek

2.1 Methodes

In het kader van het bureauonderzoek zijn verschillende bronnen geraadpleegd (zie de literatuurlijst). Een ervan vormde het ARChEologisch Informatie Systeem (ARCHIS) van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM; voorheen ROB). Deze landelijke databank verschaft inzicht in de aanwezigheid van archeologische vindplaatsen en terreinen. Op grond hiervan kunnen uitspraken omtrent de archeologische relevantie van een bepaalde plek of gebied worden gedaan.

2.2 Resultaten

Geologie en geomorfologie

Het plangebied bestaat geomorfologisch gezien uit een beekdal met meander-ruggen en geulen (Stiboka, 1982b: code 3R7).

Bodem

De bodem in het plangebied wordt gevormd door beekerdgronden (zand) met grondwatertrap III (Stiboka, 1982a: code pZg23).

Archeologie

In ARCHIS staan uit de omgeving van het plangebied (straal 500 m) geen archeologische vindplaatsen of archeologische monumenten geregistreerd.

Archeologische verwachting

Op de Gelderse Cultuurhistorische Waardenkaart (Provincie Gelderland, 2005) ligt het plangebied in een zone waaraan een middelmatige archeologische verwachting is toegekend. Volgens de verwachtingskaart van de gemeente Winterswijk (Scholte Lubberink, 1998) is sprake van een lage archeologische verwachting voor vindplaatsen uit alle perioden.

Ofschoon volgens de gemeentelijke verwachtingskaart een lage archeologische verwachting geldt ten aanzien van het aantreffen van archeologische vondsten, is de gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied middelmatig. Dit houdt verband met de aanwezigheid van een hoge dekzandrug met esdek direct ten zuiden van het plangebied. Aan dit gebied is een hoge archeologische verwachting toegekend. Indien archeologische resten aanwezig zijn, dan bevinden deze zich naar alle waarschijnlijkheid in de top van de pleistocene ondergrond. Hierbij moet gedacht worden aan de neerslag van activiteiten in de randzone van een mogelijk nabijgelegen nederzetting op de dekzandrug

3 Veldonderzoek

3.1 Methoden

Tijdens het veldonderzoek zijn 8 boringen verricht. De boringen zijn in verband met het beperkte oppervlak van het plangebied zo gelijkmatig mogelijk over het terrein verdeeld (figuur 1). Er is geboord tot maximaal 0,5 m -Mv. De gehanteerde methode wordt geschikt geacht voor het opsporen van de meeste in dit gebied te verwachten nederzettingsterreinen uit de periode IJzertijd t/m Late Middeleeuwen. Deze methode is niet geschikt om verkavelingspatronen, graven en andere vergelijkbare sporen zonder (of met ijle) vondstspredingen in kaart te brengen (Tol e.a., 2004). Er is geboord tot maximaal 0,5 m -Mv met een Edelmanboor met een diameter van 15 cm. De boringen zijn lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) beschreven en met meetlinten ingemeten (x- en y-waarden). Het opgeboorde materiaal is gezeefd met een zeef met een maaswijdte van 0,5 cm; het zeefresidu is met het blote oog geïnspecteerd op het voorkomen van archeologische indicatoren.

3.2 Resultaten

Geologie en bodem

Onder een dunne bouwvoor van ongeveer 15-20 cm dikte is (m.u.v. boring 5) matig siltig, matig fijn dekzand aangetroffen. Dit dekzand correspondeert met de C-horizont. Vanaf circa 40 cm -Mv komen reductieverschijnselen voor. Hieruit kan worden opgemaakt dat het grondwaterpeil tot vlak onder het maaiveld reikt.

Archeologie

Tijdens het veldonderzoek zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. Bovendien is een deel van het zuidelijke deel van het plangebied in het verleden ontgrond. De onnatuurlijke steilrand op de grensscheiding aan de zuidzijde vormt een aanwijzing in die richting. Ook de boringen wijzen uit dat er aanzienlijk grondverzet heeft plaatsgevonden. De kans op het aantreffen van nog intacte archeologische vindplaatsen is dan ook gering. Deze gedachte wordt nog versterkt door het feit dat het om een relatief laaggelegen gebied gaat waar in het verleden weinig menselijk activiteiten zullen hebben plaatsgevonden.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Uit het veldonderzoek zijn geen aanwijzingen naar voren gekomen die duiden op de aanwezigheid van archeologische vindplaatsen in het plangebied. Ook de bodemkundige situatie (laaggelegen beekdalgronden) wijst niet direct in die richting. Daar komt nog bij dat in het gebied aanzienlijk grondverzet heeft plaatsgevonden.

4.2 Aanbevelingen

Op grond van de resultaten van dit onderzoek wordt in het plangebied in het kader van de voorgenomen bodemingrepen geen archeologisch vervolgonderzoek aanbevolen. Indien bij de uitvoering van de werkzaamheden onverwacht archeologische resten worden aangetroffen, dan is conform artikel 53 van de Monumentenwet 1988 aanmelding van de betreffende vondsten bij het bevoegd gezag (gemeente Winterswijk) verplicht.

Met betrekking tot de bevindingen van onderhavig onderzoek kan contact opgenomen worden met de gemeente Winterswijk.

Literatuur

- Provincie Gelderland**, 2005. *Cultuurhistorische Waardenkaart Gelderland (CHW-Gelderland)*. Provincie Gelderland, Arnhem
- Nederlands Normalisatie-instituut**, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- ROB**, 2005. *Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) versie 2.1*. Ontleend aan <http://www.archis.nl>.
- Scholte Lubberink, H.B.G.**, 1998. *Waardevol Cultuurlandschap Winterswijk. Archeologische inventarisatie en verwachtingskaart (fase A). RAAP-rapport 225*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.
- Stiboka**, 1982a. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Blad 41 Oost Aalten*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.
- Stiboka**, 1982b. *Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Blad 41 Aalten*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.
- Tol, A., P. Verhagen, A. Borsboom & M. Verbruggen**, 2004. *Prospectief boren; een studie naar de betrouwbaarheid en toepasbaarheid van booronderzoek in de prospectiearcheologie. RAAP-rapport 1000*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.

Gebruikte afkortingen

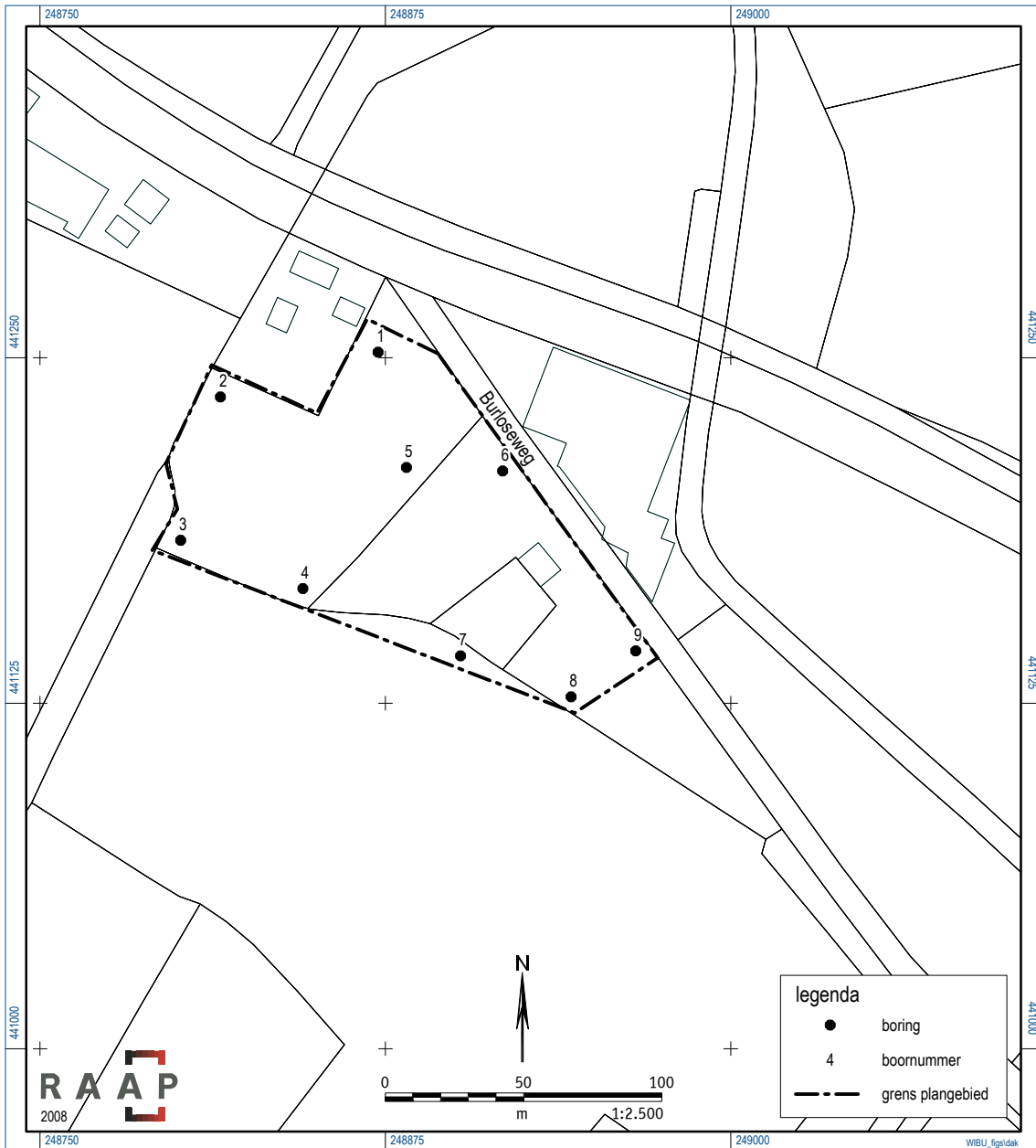
ARCHIS	ARChEologisch Informatie Systeem
IKAW	Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie
-Mv	beneden maaiveld
RACM	Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten
SIKB	Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer

Overzicht van figuren tabellen en bijlagen

Figuur 1. Boorpuntenkaart.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Bijlage 1. Boorbeschrijvingen.

Figuur 1. Boorpuntenkaart.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

boring: WIBA-1

Beschrijver: DAK, *datum:* 27-8-2008, *coördinaatsysteem:* Rijksdriehoeksmeting, *kaartblad:* 41E, *boortype:* Edelman-15 cm, *doel boring:* archeologie - kartering, *landgebruik:* braak, *provincie:* Gelderland, *gemeente:* Winterswijk, *plaatsnaam:* Brinkheurne, *opdrachtgever:* NIBAG Milieu Advies, *uitvoerder:* RAAP Oost

- 0-15** **Algemeen:** *kleur:* grijs, *aard ondergrens:* abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: zand, matig siltig, zwak humeus, matig fijn
Bodemkundig: A-horizont, *interpretatie:* bouwvoor
- 15-50** **Algemeen:** *kleur:* lichtgeelgrijs, *aard bovengrens:* abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: zand, zwak siltig, matig fijn, *interpretatie:* dekzand
Bodemkundig: C-horizont

boring: WIBA-2

Datum: 27-8-2008, *coördinaatsysteem:* Rijksdriehoeksmeting, *kaartblad:* 41E, *boortype:* Edelman-15 cm, *doel boring:* archeologie - kartering, *landgebruik:* braak, *provincie:* Gelderland, *gemeente:* Winterswijk, *plaatsnaam:* Brinkheurne, *opdrachtgever:* NIBAG Milieu Advies, *uitvoerder:* RAAP Oost

- 0-15** **Algemeen:** *kleur:* bruingrijs, *aard ondergrens:* abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: zand, matig siltig, zwak humeus, matig fijn
Bodemkundig: A-horizont, *interpretatie:* bouwvoor
- 15-40** **Algemeen:** *kleur:* lichtgeelgrijs, *aard bovengrens:* abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: zand, matig siltig, matig fijn, *interpretatie:* dekzand
Bodemkundig: C-horizont
- 40-50** **Algemeen:** *kleur:* grijs
Lithologie: zand, zwak siltig, matig fijn, *interpretatie:* dekzand
Bodemkundig: geheel gereduceerde C-horizont

boring: WIBA-3

Datum: 27-8-2008, *coördinaatsysteem:* Rijksdriehoeksmeting, *kaartblad:* 41E, *boortype:* Edelman-15 cm, *doel boring:* archeologie - kartering, *landgebruik:* braak, *provincie:* Gelderland, *gemeente:* Winterswijk, *plaatsnaam:* Brinkheurne, *opdrachtgever:* NIBAG Milieu Advies, *uitvoerder:* RAAP Oost

- 0-10** **Algemeen:** *kleur:* grijs, *aard ondergrens:* abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: zand, matig siltig, zwak humeus, matig fijn
Bodemkundig: A-horizont, *interpretatie:* bouwvoor
- 10-50** **Algemeen:** *kleur:* lichtbruingrijs, *aard bovengrens:* abrupt (<0,3 cm)
Lithologie: zand, matig siltig, matig fijn, *interpretatie:* dekzand
Bodemkundig: C-horizont

boring: WIBA-4

Datum: 27-8-2008, *coördinaatsysteem:* Rijksdriehoeksmeting, *kaartblad:* 41E, *boortype:* Edelman-15 cm, *doel boring:* archeologie - kartering, *landgebruik:* braak, *provincie:* Gelderland, *gemeente:* Winterswijk, *plaatsnaam:* Brinkheurne, *opdrachtgever:* NIBAG Milieu Advies, *uitvoerder:* RAAP Oost

- 0-10** **Algemeen:** *kleur:* grijs
Lithologie: zand, matig siltig, zwak humeus, matig fijn
Bodemkundig: A-horizont, *interpretatie:* bouwvoor
- 10-50** **Algemeen:** *kleur:* lichtgeelgrijs
Lithologie: zand, matig siltig, matig fijn, *interpretatie:* dekzand
Bodemkundig: C-horizont

boring: WIBA-5

Datum: 27-8-2008, *coördinaatsysteem:* Rijksdriehoeksmeting, *kaartblad:* 41E, *boortype:* Edelman-15 cm, *doel boring:* archeologie - kartering, *landgebruik:* braak, *provincie:* Gelderland, *gemeente:* Winterswijk, *plaatsnaam:* Brinkheurne, *opdrachtgever:* NIBAG Milieu Advies, *uitvoerder:* RAAP Oost

- 0-15** **Algemeen:** *kleur:* grijs
 Lithologie: zand, matig siltig, zwak humeus, matig fijn
 Bodemkundig: A-horizont, *interpretatie:* bouwvoor
- 15-40** **Algemeen:** *kleur:* grijsbruin
 Lithologie: zand, zwak siltig, matig fijn
 Bodemkundig: *interpretatie:* verstoord
- 40-50** **Algemeen:** *kleur:* grijs
 Lithologie: zand, matig siltig, matig fijn, *interpretatie:* dekzand
 Bodemkundig: C-horizont

boring: WIBA-6

Datum: 27-8-2008, *coördinaatsysteem:* Rijksdriehoeksmeting, *kaartblad:* 41E, *boortype:* Edelman-15 cm, *doel boring:* archeologie - kartering, *landgebruik:* braak, *provincie:* Gelderland, *gemeente:* Winterswijk, *plaatsnaam:* Brinkheurne, *opdrachtgever:* NIBAG Milieu Advies, *uitvoerder:* RAAP Oost

- 0-15** **Algemeen:** *kleur:* grijs
 Lithologie: zand, matig siltig, zwak humeus, matig fijn
 Bodemkundig: A-horizont, *interpretatie:* bouwvoor
- 15-50** **Algemeen:** *kleur:* lichtgeelgrijs
 Lithologie: zand, zwak siltig, matig fijn, *interpretatie:* dekzand
 Bodemkundig: C-horizont

boring: WIBA-7

Datum: 27-8-2008, *coördinaatsysteem:* Rijksdriehoeksmeting, *kaartblad:* 41E, *boortype:* Edelman-15 cm, *doel boring:* archeologie - kartering, *landgebruik:* braak, *provincie:* Gelderland, *gemeente:* Winterswijk, *plaatsnaam:* Brinkheurne, *opdrachtgever:* NIBAG Milieu Advies, *uitvoerder:* RAAP Oost

- 0-20** **Algemeen:** *kleur:* grijs
 Lithologie: zand, matig siltig, zwak humeus, matig fijn
 Bodemkundig: A-horizont, *interpretatie:* bouwvoor
- 20-50** **Algemeen:** *kleur:* lichtgeelgrijs
 Lithologie: zand, zwak siltig, matig fijn, *interpretatie:* dekzand
 Bodemkundig: C-horizont

boring: WIBA-8

Datum: 27-8-2008, *coördinaatsysteem:* Rijksdriehoeksmeting, *kaartblad:* 41E, *boortype:* Edelman-15 cm, *doel boring:* archeologie - kartering, *landgebruik:* braak, *provincie:* Gelderland, *gemeente:* Winterswijk, *plaatsnaam:* Brinkheurne, *opdrachtgever:* NIBAG Milieu Advies, *uitvoerder:* RAAP Oost

- 0-15** **Algemeen:** *kleur:* grijs
 Lithologie: zand, matig siltig, zwak humeus, matig fijn
 Bodemkundig: A-horizont, *interpretatie:* bouwvoor
- 15-50** **Algemeen:** *kleur:* lichtgeelgrijs
 Lithologie: zand, zwak siltig, matig fijn, *interpretatie:* dekzand
 Bodemkundig: C-horizont, veel Fe-vlekken